

УДК 623.4
Ж73

Серія «Історія та політика»

Фотографії надано автором

Дизайнер обкладинки *Аліна Белякова*

Жирохов М.

Ж73 Зброя перемоги / Михайло Жирохов. — Х. : Віват, 2022. — 160 с. : іл. — (Серія «Історія та політика», ISBN 978-966-942-843-1).
ISBN 978-966-982-912-2

Не вперше Україна стикнулася з навалою окупантів, але саме тепер у цій війні на нашому боці весь цивілізований світ. Найновітніша зброя, найсучасніша розвідка, військовий досвід найдосконаліших армій, а головне — незламна воля до перемоги, що палає в українських серцях, — допоможуть завдати нищівного удару ворогам і приведуть Україну до перемоги.

«Зброя перемоги» — найповніший довідник зі зброї, що застосовується ЗСУ на передовій. У виданні зібрано яскраві фотографії та докладний опис бойових характеристик найрізноманітніших видів зброї вітчизняного та світового зразків. А також цікаві історії від наших бійців.

УДК 623.4

ISBN 978-966-942-843-1 (серія)
ISBN 978-966-982-912-2

© Жирохов М. О., 2022
© ТОВ «Видавництво "Віват"», 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	7	Ручна протипіхотна	
Стрілецька зброя.....	7	наступальна граната РГД-5.....	41
Важке піхотне озброєння та артилерія.....	8	Ручна протипіхотна граната DM 51.....	41
Бронетехніка.....	8	Ручна протипіхотна граната GHO-1.....	42
Авіація та ППО.....	9	Ручні осколкові гранати РГН і РГО.....	42
		Ручна термобарична граната РГТ-27С.....	43
		Ручна протипіхотна	
		наступальна граната М67.....	44
		РУЧНІ ПРОТИТАНКОВІ ГРАНАТОМЕТИ	46
		Ручний протитанковий гранатомет РПГ-7.....	46
		Ручний протитанковий гранатомет	
		Panzerfaust 3.....	47
		Ручний одноразовий протитанковий	
		гранатомет РПГ-22.....	48
		Ручний одноразовий протитанковий	
		гранатомет MATADOR RGW-90.....	49
		Ручний одноразовий протитанковий	
		гранатомет АТ-4.....	50
		Ручний одноразовий протитанковий	
		гранатомет RPG-76 Komar.....	51
		Ручний одноразовий протитанковий	
		гранатомет M72 LAW.....	52
		Піхотний вогнемет РПВ-16.....	53
		АВТОМАТИЧНІ СТАНКОВІ ГРАНАТОМЕТИ	54
		30-мм автоматичний станковий гранатомет	
		АГС-17 «Пламя»/КБА-117.....	54
		40-мм автоматичний гранатомет УАГ-40.....	56
		40-мм автоматичний гранатомет Мк 19.....	56
		АРТИЛЕРІЙСЬКЕ ОЗБРОЄННЯ	
		ПРИЧІПНІ ГАРМАТИ	60
		100-мм протитанкова	
		гармата МТ-12 «Рапіра».....	60
		105-мм легка гавбиця L119.....	61
		122-мм гавбиця Д-30.....	62
		152-мм гавбиця 2А65 «Мста-Б».....	64
		152-мм гавбиця Д-20.....	65
		152-мм гармата 2А36 «Гацинт-Б».....	66
		155-мм гавбиця М777.....	67
		155-мм польова гавбиця FH70.....	69
		МІНОМЕТИ	70
		60-мм легкий піхотний міномет LMP-2017.....	70
		60-мм легкий піхотний міномет М224.....	71
ВСТУП	7		
Стрілецька зброя.....	7		
Важке піхотне озброєння та артилерія.....	8		
Бронетехніка.....	8		
Авіація та ППО.....	9		
		ПІХОТНА	
		СТРІЛЕЦЬКА ЗБРОЯ	
ПІСТОЛЕТИ, АВТОМАТИ, ГВИНТІВКИ	13		
9-мм пістолет Макарова.....	13		
9-мм пістолет «Форт-14».....	14		
9-мм пістолет vz. 82.....	14		
5,45-мм автомат Калашникова АК-74.....	15		
5,45-мм спеціальний автомат «Вулкан-М».....	16		
5,56-мм штурмова гвинтівка FN SCAR-L.....	17		
5,56-мм автоматичний карабін M4A1.....	18		
5,56-мм штурмова гвинтівка			
GROT C16 FB-M2.....	19		
СНАЙПЕРСЬКІ ГВИНТІВКИ	22		
7,62-мм снайперська гвинтівка UAR-10.....	22		
7,62-мм снайперська гвинтівка			
Brugger & Thomet APR308.....	23		
12,7-мм снайперська гвинтівка			
Barrett M82/M107A1.....	24		
12,7-мм снайперська гвинтівка			
ZVI Falcon OP96.....	26		
14,5-мм далекобійна гвинтівка			
Sniperex T-Rex.....	27		
КУЛЕМЕТИ	28		
5,45-мм ручний кулемет			
Калашникова РПК-74.....	28		
7,62-мм ручний кулемет			
Калашникова ПКМ/КМ-7,62.....	29		
7,62-мм ручний кулемет			
MG-42/59 та MG-3.....	31		
7,62-мм ручний кулемет M240.....	33		
12,7-мм великокаліберний			
кулемет ДШКМ.....	34		
12,7-мм великокаліберний кулемет			
Browning M2HB.....	36		
РУЧНІ ГРАНАТИ	40		
Ручна протипіхотна			
оборонна граната Ф-1.....	40		

82-мм міномет КБА-48М.....	72
82-мм міномет 20N5.....	73
120-мм міномет 2Б11 «Сані».....	74
120-мм міномет М120-15 «Молот».....	75
120-мм міномет vz. 82.....	77

БЕЗВІДКОТНІ ГАРМАТИ.....80

73-мм безвідкотна гармата СПГ-9М «Спис-М».....	80
84-мм ручна безвідкотна гармата Carl Gustaf M3.....	83

САМОХІДНІ АРТИЛЕРІЙСЬКІ УСТАНОВКИ 84

120-мм самохідна артилерійська гармата 2С9 «Нона-С».....	84
122-мм самохідна гавбиця 2С1 «Гвоздика».....	86
152-мм самохідна гавбиця 2С3 «Акація».....	87
152-мм самохідна артилерійська установка 2С5 «Гіацинт-С».....	89
152-мм самохідна гавбиця 2С19 «Мста-С».....	90
155-мм самохідна гавбиця АН5 Krab.....	92
155-мм самохідна гавбиця М109.....	94
155-мм самохідна гавбиця CAESAR.....	96
203-мм самохідна гармата 2С7 «Піон».....	98

РЕАКТИВНА АРТИЛЕРІЯ.....100

122-мм реактивна система залпового вогню БМ-21 «Град».....	100
220-мм реактивна система залпового вогню БМ-27 «Ураган».....	102
227-мм реактивна система залпового вогню М270.....	104
227-мм реактивна система залпового вогню М142 HIMARS.....	106
300-мм реактивна система залпового вогню БМ-30 «Смерч».....	108

ПРОТИТАНКОВІ РАКЕТНІ КОМПЛЕКСИ112

Переносний протитанковий ракетний комплекс «Стugna-П».....	112
Переносний протитанковий ракетний комплекс «Корсар».....	114
Переносний протитанковий ракетний комплекс 9К111 «Фагот».....	116
Переносна протитанкова керована ракета малої дальності NLAW.....	118

Переносний протитанковий ракетний комплекс FGM-148 Javelin.....	121
Переносний протитанковий ракетний комплекс MILAN-2.....	123
Самохідний протитанковий ракетний комплекс 9П149 «Штурм-С».....	124

ЗАСОБИ ППО.....126

23-мм причіпна зенітна установка ЗУ-23-2.....	126
23-мм зенітний артилерійський комплекс ЗСУ-23-4 «Шилка».....	128
Переносний зенітний ракетний комплекс 9К310 «Ігла-1».....	131
Переносний зенітний ракетний комплекс FIM-92 Stinger.....	132
Переносний зенітний ракетний комплекс Piorun.....	133

АВТОМОБІЛЬНА ТЕХНІКА

ЛЕГКОВІ ТА ВАНТАЖНІ АВТОМОБІЛІ.....136

Легковий автомобіль підвищеної прохідності УАЗ-469.....	136
Легковий автомобіль підвищеної прохідності «Богдан-2351».....	138
Армійський позашляховик підвищеної прохідності HMMWV.....	140
Вантажний бортовий повнопривідний автомобіль КрАЗ-6322.....	142
Вантажний бортовий повнопривідний автомобіль МАЗ-6317.....	143
Армійська вантажівка ЗІЛ-131.....	144
Армійська вантажівка «Урал-4320».....	146
Вантажний автомобіль ГАЗ-66.....	148
Вантажний автомобіль Mercedes-Benz Unimog U1300L.....	150
Армійський вантажний автомобіль КамАЗ-4310.....	151

БРОНЬОВАНІ АВТОМОБІЛІ.....152

Багатоцільовий тактичний автомобіль «Козак-2».....	152
Багатоцільовий тактичний автомобіль СБА «Варта».....	154
Бойова розвідувально-дозорна машина БРДМ-2.....	155
Багатоцільовий тактичний автомобіль СБА «Новатор».....	157
Захищений патрульний автомобіль Mastiff PPV.....	159

Багатоцільовий тактичний автомобіль Bushmaster PMV.....	160
Багатоцільовий тактичний автомобіль MaxxPro MRAP.....	161

БРОНЕТРАНСПОРТЕРИ.....162

Багатоцільовий транспортер (тягач) легкого бронювання МТ-ЛБ.....	162
Багатоцільовий бронетранспортер Oncilla.....	164
Бронетранспортер БТР-80.....	165
Бронетранспортер Saxon AT105.....	166
Бронетранспортер десантний БТР-Д.....	168
Бронетранспортер БТР-3.....	169
Бронетранспортер БТР-4.....	170
Бронетранспортер FV103 Spartan.....	172
Бронетранспортер М113.....	173
Бронетранспортер BMC Kirpi.....	175

БОЙОВІ МАШИНИ ПІХОТИ Й ДЕСАНТУ.....176

Бойова машина піхоти БМП-1.....	176
Бойова машина піхоти БМП-2.....	179
Бойова машина піхоти БМП-3.....	180
Бойова машина піхоти М-80А.....	181
Бойова машина десанту БМД-2.....	182

ОСНОВНІ БОЙОВІ ТАНКИ.....186

Основні бойові танки серії Т-64А – БВ.....	187
Основний бойовий танк Т-64БМ «Булат».....	190
Основні бойові танки серії Т-80.....	193
Основні бойові танки серії Т-72.....	196
Основний бойовий танк РТ-91 Twardy.....	198

МОБІЛЬНІ НАЗЕМНІ РАКЕТНІ КОМПЛЕКСИ

Тактичний ракетний комплекс «Точка-У» (комплекс 9К79).....	200
Зенітно ракетний комплекс середнього радіусу дії С-300.....	202
Зенітний ракетний комплекс малої дальності дії «Стріла-10М2».....	204
Береговий мобільний ракетний комплекс РК-360МЦ «Нептун».....	206
Ракетний комплекс Brimstone.....	208
Зенітний ракетний комплекс «Оса-АКМ».....	210
Зенітна ракетна система «Тор-М1».....	211
Зенітний ракетний комплекс «Бук-М1».....	212

АВІАЦІЙНА ТЕХНІКА І ОЗБРОЄННЯ

БЕЗПІЛОТНІ АВІАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ.....216

Ударний оперативно-тактичний середньовисотний безпілотний авіаційний комплекс Bayraktar TB2 (Taktik Blok 2).....	216
Багатоцільовий безпілотний авіаційний комплекс А1-С/А1-СМ «Фурія».....	218
Багатоцільовий безпілотний авіаційний комплекс «Лелека-100».....	220
Тактичний ударний безпілотний авіаційний комплекс Warmate.....	222
Тактичний ударний безпілотний авіаційний комплекс Switchblade-300.....	223
Багатоцільовий безпілотний авіаційний комплекс FlyEye.....	224

ВЕРТОЛЬОТИ.....226

Транспортно-бойовий вертоліт Мі-24.....	226
Транспортно-бойовий вертоліт Мі-8.....	228
Легкий багатоцільовий вертоліт Мі-2.....	231

ЛІТАКИ.....232

Винищувач МіГ-29.....	232
Винищувач Су-27.....	234
Фронтовий бомбардувальник Су-24М.....	236
Штурмовик Су-25.....	238
Тактичний літак-розвідник Су-24МР.....	240
Літак повітряного спостереження та аерофотозйомки Ан-30.....	241
Транспортний літак Ан-26.....	243
Середній військово-транспортний літак Іл-76МД.....	244
Навчально-тренувальний літак Аеро L-39 «Альбатрос».....	245

МОРСЬКЕ ОЗБРОЄННЯ

Малий броньований артилерійський катер проєкту 58155 «Гюрза-М».....	246
Патрульний катер типу «Айленд».....	247

ТРОФЕЙНА ТЕХНІКА ТА ЗБРОЯ НА ОЗБРОЄННІ ЗСУ

Бронетранспортер БТР-82А.....	249
Багатоцільовий автомобіль легкого класу підвищеної прохідності ГАЗ-2330 «Тигр-М».....	250

ТРОФЕЇ ЗСУ З 24.02.2022 ПО 21.10.2022.....251

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ.....252

СНАЙПЕРСЬКІ ГВИНТІВКИ

Закріпившись на позиціях, ми приготувалися до зустрічі росіян. Підпустивши їх на відстань пострілу, наш зведений підрозділ дав бій. Одразу запалали два ворожих танки, підбиті з протитанкових засобів. Не було шансів і в тих, хто намагався втекти, — мій снайперський приціл бачить усе і кожного.

Шість годин безперервного бою — і мали трофейну бронетехніку, полонених та величезну кількість знищених ворогів. Моя гвинтівка не замовкала. Якби я ставив мітки на снайперській зброї, то на моїй уже точно не було б місця, адже піхота заходила на нас у великій кількості, десятками чоловік. Ми навіть збилися в підрахунках знищених російських солдатів і техніки.

Снайпер 25-ї окремої Січеславської повітрянодесантної бригади про бої в Миколаївській області в березні 2022 року

7,62-ММ СНАЙПЕРСЬКА ГВИНТІВКА UAR-10

Країна походження: Україна

Набій: .308 Winchester.

Маса: 5,5 кг.

Розміри: довжина ствола — 610 мм;
загальна довжина — 1140 мм.

Максимальна дальність
стріляння: 800 м.

Ємність магазину: 10 набоїв.

ІСТОРИЯ: аналог американської автоматичної гвинтівки AR-10, яку з 2012 року за ліцензією (85% деталей вітчизняного виробництва) виробляє ТОВ «Зброяр» на київському заводі «Маяк» під назвою Z-10 для цивільного ринку. Особливістю конструкції UAR-10, на відміну від американського оригіналу, є постійне з'єднання ручки зведення з рамою затвора.

Прийнята на озброєння ЗСУ 2018 року для заміни морально й фізично застарілої снайперської гвинтівки Драгунова радянських часів.

Станом на 2022 рік є основною гвинтівкою піхотного снайпера.

СНАЙПЕРСЬКІ ГВИНТІВКИ

7,62-ММ СНАЙПЕРСЬКА ГВИНТІВКА BRUGGER & THOMET APR308

Країна походження:

Швейцарія

Прицільна дальність

стріляння: 1000 м.

Ємність магазину: 10 набоїв.

Набій: 7,62 × 51 мм NATO.

Маса: без прицілу
та набоїв — 7,01 кг.

Розміри: довжина ствола —
610 мм; довжина зі складеним
прикладом — 906 мм;
довжина з розкладеним
прикладом — 1139 мм.

ІСТОРИЯ: розроблено 2003 року на базі французької гвинтівки PGM Mini-Hecate. Партію гвинтівок було придбано для підрозділів спеціального призначення МВС України напередодні проведення чемпіонату Європи з футболу Євро-2012. Перший загальновідомий випадок використання спецпризначенцями стався 20—21 лютого 2014 року на вулиці Інститутській в Києві під час спроби силового розгону Євромайдану.

Узято на озброєння Збройних сил України за наказом Міністра оборони України від 7 листопада 2012 року. Останні відомі факти закупівель — 2014 року для ГУР МО України.

12,7-ММ ШНАЙПЕРСЬКА ГВИНТІВКА BARRETT M82/M107A1

Країна походження: США

Набій: 12,7×99 мм
NATO (.50 BMG).

Маса: 13,5–14,8 кг.

Розміри: довжина
ствола – 510–740 мм; загальна довжина – 1200–1400 мм.

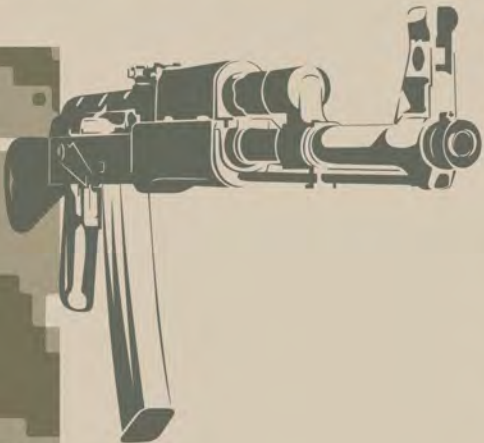
Максимальна дальність стрільня: 1830 м (M107A1).

Ємність магазину: 5 або 10 набоїв.

ІСТОРИЯ: напівавтоматична гвинтівка Barrett M107 є модернізованим варіантом Barrett M82, яку було розроблено під набій .50 BMG (використовують у кулеметах Browning M2). З 2005 року значиться на озброєнні Корпусу морської піхоти та Повітряних сил США. Гвинтівки M82/M107 купували різні військові й поліційні сили щонайменше з тридцяти країн, як-от Бельгії, Данії, Фінляндії, Франції, Німеччини, Греції, Нідерландів тощо.

На озброєнні ЗСУ з 2014 року, коли 15 одиниць Barrett M82 було придбано на цивільному ринку для підрозділів спеціального призначення. Офіційно відомо про постачання на комерційній основі снайперських гвинтівок Barrett M107A1 і боєприпасів на суму 41,5 млн доларів для використання Сухопутними військами України 2018 року.

У червні 2022 року Швеція оголосила про постачання Україні певної кількості Barrett M82A1 (шведські збройні сили використовують цю гвинтівку під назвою AG 90).

БЕРЕГОВИЙ МОБІЛЬНИЙ РАКЕТНИЙ КОМПЛЕКС РК-360МЦ «НЕПТУН»

Країна походження: Україна 🇺🇦

Склад комплексу: рухомий командний пункт РКП-360, пускова установка УСПУ-360, транспортно-заряджальна машина ТЗМ-360, транспортна машина ТМ-360.

Дальність стрільня: від 7 до 280 км.

Віддаленість стартової позиції від берегової смуги: не більше 25 км.

Час розгортання комплексу на новій позиції: до 10 хвилин.

Запас руху комплексу суходолом: до 1000 км.

Кут огляду головки самонаведення ракети: $\pm 60^\circ$.

Діаметр ракети: 380 мм.

Маса: ракети — 870 кг; бойової частини — 150 кг.

Швидкість ракети: 900 км/год.

Діапазон висот польоту Р-360 над гребенем хвиль: від 3 до 10 м.

ІСТОРИЯ: за розробляння протикорабельної ракети на КБ «Луч» взялося 2010 року. У 2013 році відбулися так звані кидкові випробування макета ракети на полігоні під Черніговом.

Макет наземного комплексу «Нептун» уперше було представлено широкому загалу в лютому 2019 року на виставці IDEX-2019.

Перші випробування комплексу РК-360МЦ «Нептун» відбулися 5 квітня 2019 року на полігоні в Одеській області.

23 серпня 2020 року комплекс РК-360МЦ «Нептун» узято на озброєння ЗСУ.

Станом на початок 2022 року тривали ходові випробування першої серійної пускової установки протикорабельних ракет. За словами командувача ВМС ЗС України Олексія Неїжпапи, перший дивізіон берегових протикорабельних комплексів «Нептун» мав бути переданий флоту до квітня 2022-го року.

У другій половині січня 2022 року КБ «Луч» повідомило про початок виробництва другого серійного дивізіону берегових протикорабельних комплексів «Нептун».

Після широкомасштабного вторгнення Росії в Україну комплекс було поставлено в стрій.

13 квітня 2022 року, за офіційними повідомленнями, флагман Чорноморського флоту РФ ракетний крейсер проєкту 1164 «Москва» обстріляли одразу двома ракетами з берегового комплексу «Нептун».

Вибух на кораблі, детонацію боєкомплекту та евакуацію екіпажу (близько 500 моряків та офіцерів) підтвердило Міністерство оборони Російської Федерації. Щоправда, оборонне відомство не наважилося назвати причину. 14 квітня надійшло підтвердження, що в умовах шторму та внаслідок зазнаних ушкоджень корабель пішов на дно.

«Москва» стала першим за 40 років потопленим крейсером після аргентинського ARA General Belgrano, який пустили на дно 2 травня 1982 року під час Фолклендської війни.

ІСТОРИЯ: особливістю ЗРС є те, що вона може працювати як у ручному (за участю оператора), так і в цілком автоматичному режимі, за якого система «Тор» сама контролює визначені межі повітряного простору й самостійно вирішує, чи збивати повітряні цілі, що не розпізнані системою «свій — чужий».

Базову версію ЗРС 9К330 «Тор» узято на озброєння радянської армії 1986 року, 9К331 «Тор-М1» — 1991 року.

Знято з озброєння ЗСУ 2010 року. Повернуто в стрій до 2019 року — організовано полк (4 батареї по 4 ЗРС у кожній). Нині цю ЗРС активно використовують у боях з російським агресором.

ЗЕНІТНИЙ РАКЕТНИЙ КОМПЛЕКС «БУК-М1»

Країна походження: СРСР ●

Призначення: ураження літаків тактичної та стратегічної авіації, крилатих ракет, вертольотів та інших аеродинамічних об'єктів у всьому діапазоні їх практичного застосування (насамперед на малих і середніх висотах від 30 м до 14–18 км) в умовах інтенсивної радіопротидії; боротьба з тактичними балістичними ракетами та іншими елементами високоточної зброї повітряного й наземного базування, а також ураження надводних і наземних радіолокаційних цілей.

Зона ураження цілей:
за дальністю — 3,32–35 км; за висотою — 0,015–22 км.

Імовірність ураження винищувача
однією ракетою: 0,8–0,95.

Максимальна швидкість цілей,
що уражаються: 800 м/с.

Маса: ракети — 685 кг; бойової частини — 70 кг.

ІСТОРИЯ: комплекс 9К37 «Бук» було взято на озброєння радянської армії 1979 року, «Бук-М1» — 1983 року.

З початком російсько-української війни перед Україною гостро постала проблема нарощування військової сили, у тому числі й ППО. Тому практично відразу пристали до роботи з опанування технології ремонту ракети 9М38М1 комплексу «Бук».

Особливу увагу було приділено двигуну і твердому ракетному паливу, якість і кондиція яких впливають на розгін, швидкість і дальність ураження цілі.

Науково-виробниче об'єднання «Павлоградський хімічний завод» розробило нове сумішеве тверде ракетне паливо з поліпшеними характеристиками.

Також було придбано необхідне закордонне обладнання для налагодження замкненого циклу виробництва ракет «буківського» калібру, яке в подальшому буде використане і для виробництва перспективного українського ЗРК середньої дальності.

У листопаді 2021 року на бойове чергування з протиповітряної оборони країни заступив полк, озброєний модернізованим ЗРК «Бук М1», оснащений сучасними станціями виявлення повітряних цілей українського виробництва.

ШТУРМОВИК СУ-25

Країна походження: СРСР ●

Призначення: знищення малорозмірних рухомих і нерухомих наземних об'єктів в умовах візуальної видимості вдень і вночі, а також малошвидкісних повітряних цілей на передньому краї в тактичній і найближчій оперативній глибині.

Екіпаж: 1 особа.

Габарити: довжина — 15 530 мм; висота — 4800 мм; розмах крила — 14 360 мм.

Маса: максимальна злітна — 16 500 кг.

Двигун: 2 × ТРД Р-95Ш потужністю 4100 кс.

Швидкість: максимальна — 950 км/год.

Практична стеля: 7000–10 000 м.

Діапазон висот бойового застосування: 30–5000 м.

Дальність перегонки: 1950 км.

Радіус дії з бойовим навантаженням 2 т: біля землі — 400 км; на висоті — 700 км.

Максимальна дальність польоту з максимальним бойовим навантаженням: 1250 км.

Максимальна маса бойового навантаження: 4340 кг.

Довжина розбігу з ґрунтової полоси: 600 м.

Довжина пробігу по ґрунтовій полосі: 750 м.

Озброєння:

- 8–10 × 500-кг або 250-кг бомб, 32 × 100-кг бомб;
- НАР: типу С-5 (57-мм), С-8 (80-мм), С-24 (240-мм) і С-25 (340-мм);
- керовані ракети: «повітря-повітря» Р-60, «повітря-поверхня» Х-25МЛ, Х-29Л і С-25Л;
- контейнери СППУ-22 із двоствольною 23-мм гарматою ГШ-23Л із 260 пострілами.

ІСТОРИЯ: штурмовик Су-25 — це одномісний броньований дозвуковий літак.

Узято на озброєння ВПС СРСР 1981 року. Серійне виробництво було розгорнуте на авіа заводах в Улан-Уде та Тбілісі. Обсяг випуску становив приблизно 1320 машин.

Після здобуття незалежності Україна отримала близько 95 літаків Су-25 різних модифікацій, у тому числі Су-25УБ та Су-25УТГ. Із них 76 машин було в частинах, а решта — на консервації.

Від 1999 року ремонт Су-25 налагодив Запорізький державний авіаремонтний завод «МіГремонт». 2003 року його фахівці запропонували проєкт модернізації штурмовиків, який передбачав встановлення супутникової навігаційної станції СН-3307 (здатної працювати в системах GPS та ГЛОНАСС), цифрового коліматорного прицілу АСП-17БЦ8-М2, малогабаритного обчислювача параметрів польоту МВП-1-1В, модернізованої радіостанції Р-862 та деякого іншого устаткування. Завдяки цій модернізації точність ударів некерованими боєприпасами зростає на 30%, а висота, з якої можна прицільно використовувати засоби ураження, збільшилася до 5000 м.

За результатами випробувань у березні 2010 року модернізовані штурмовики взяли на озброєння Повітряних сил України під назвою Су-25М1 (одномісний варіант) і Су-25УБМ1 (двомісний). Пізніше, у квітні 2015 року, на озброєння поставили варіанти Су-25М1К і Су-25УБМ1К, у яких удосконалено радіонавігаційне обладнання (що дозволяє здійснювати польоти з цивільних аеродромів та з аеродромів, обладнаних за західним стандартами) і замінено блоки відстрілу хибних цілей АСО-2ВМ новими КУВ-26-50-01 вітчизняного виробництва.

Штурмовики Су-25 брали активну участь у боях літньої кампанії 2014 року. Було втрачено п'ять машин, але жоден із льотчиків не загинув.

У боях після 24 лютого 2022 року штурмовики активно застосовують на різних напрямках.

АРМІЙСЬКИЙ ПОЗАШЛЯХОВИК ПІДВИЩЕНОЇ ПРОХІДНОСТІ HMMWV

Країна походження: США

Маса: порожній — від 2359 до 2676 кг;
повний — від 3493 до 3856 кг.

Габарити: колісна база — 3300 мм; довжина — 4570 мм;
ширина — 2160 мм; висота — 1830 мм.

Силова установка: двигун Chevrolet V8, Detroit Diesel V8 160 к. с.
або Detroit Diesel V8 190 к. с.

Ємність паливних баків: 95 л.

Витрати палива: за швидкості 90 км/год — 16 л/100 км.

Швидкість: максимальна — 89 км/год (за повної загрузки);
113 км/год (порожній).

ІСТОРИЯ: серійне виробництво почалося 1985 року.

Перші 40 автомобілів HMMWV у модифікації M1097A2 ЗСУ отримали від США 2001 року для використання українським контингентом KFOR (Kosovo Force). Після виконання місії HMMWV надійшли на озброєння 95-ї окремої аеромобільної бригади, Національної академії Сухопутних військ та інших військових частин.

ЗСУ експлуатують також HMMWV в медичних варіантах — HMMWV MHS2 (60 од.), з медичним модулем Burttek B4731.

Із початком російсько-української війни, упродовж 2015—2021 років, США передали в межах допомоги понад 350 машин різних модифікацій: базової, посиленої та санітарної.

